

Դաս- միջոցառում՝ նվիրված ուսուցչի տոնին Պլան

Ուսուցիչ՝ Ա. Մանուկյան

Առարկա՝ դասղեկի ժամ

Դասարան՝ 7-րդ Բ

Ամսաթիվը՝ 05 հոկտեմբեր 2021թ.

Տևողությունը՝ 45րոպե

Դաս-միջոցառումը սկսվեց ուսուցչին նվիրված ողջույնի խոսքով: Աշակերտները իրենց երգով, ասմունքով, բեմադրությամբ գովերգեցին և շնորհավորեցին ուսուցիչներին՝ մաղթելով հավերժ լինել գեղեցիկ, անսահման համբերություն, սեր և ժպիտներ: Աշակերտները պատրաստել էին գեղեցիկ պաստառներ՝ նվիրված ուսուցիչներին: Աշակերտուհիներից մեկը՝ Անահիտ Խաչատրյանը, պատրաստել էր նկարների փոքրիկ ցուցահանդես, Սուսաննան՝ քանոնի գեղեցիկ հնչյուններով շնորհավորեց ուսուցիչներին, մյուսները հանդես եկան գեղեցիկ երգ ու պարով: Ավարտին նրանք անակնկալ ծաղիկներ նվիրեցին ուսուցիչներին: Դասը նպաստավոր էր աշակերտների գեղեգիտական ճաշակի, գիտելիքների և կարողությունների զարգացման համար:

«Հայերենը հայուն խորհուրդն է»

Վիլյամ Սարգսյան

«Հայերենը հայուն խորհուրդն է»

Վիլյամ Մարտյան

Աշակերտը գալիս է դրոշով:

Ես հայ եմ, իմ երկիրը Հայաստանն է, մեր երկրի դրոշը եռագույնն է՝ կարմիր, կապույտ, ծիրանագույն: Կարմիրը խորհրդանշում է հայ ժողովրդի թափած արյունը, կապույտը՝ պարզ ու ջինջ երկինքը, ծիրանագույնը խորհրդանշում է աշխատանքը:

Արյունից ծորած երիզ մի կարմիր,

Երկնքից պոկված կտոր մի կապույտ,

Հասուն հասկերի շող նարնջագույն,

Եվ դարերի հավատի դրոշ եռագույն:

Աշակերտը գալիս է գինանշանով:

Ես հայ եմ, իմ երկիրը Հայաստանն է, սա իմ երկրի գինանշանն է, որի հեղինակներն են Կոջոյանը և ճարտարապետ Թամանյանը: Զինանշանի վրա պատկերված վահանը երկու կողմերից պահում են արծիվն ու առյուծը՝ ի նշան պետության հզորության:

Գալիս է աշակերտ՝ այբուբենը ձեռքին:

Ամեն մի ժողովուրդ ունի իր մայրենի լեզուն: Հայերիս մայրենի լեզուն հայոց լեզուն է: Նրա շնորհիվ է, որ հայ ժողովուրդը, անցնելով հազարամյակների երկար ու ձիգ ճանապարհ, գոյատևում է մինչև այսօր: Հայոց այբուբենը ստեղծվեց այնպիսի մի բախտորոշ պահի, երբ վճռվում էր մեր երկրի լինել, չլինելու հարցը և այն աստվածային մի շնորհ էր:

Գալիս է Մեսրոպ Մաշտոցը:

Միրելինե՛րս, պետք է սիրով ու երկյուղածությամբ պահպանենք այն: Լեզուն պահպանվում ու հարստանում է գործածվելով: Ուրեմն եկե՛ք պահպանենք մեր հարազատ մայրենին, մտածենք, գրենք, խոսենք, արտասանենք և երգենք նրանով: Միրենք մեր մայրենին, հպարտորեն գործածենք, անաղարտ պահենք այն: Հզորացնենք մեր հայրենիքը, դեպի հավերժություն տանենք հայ և Հայաստան սրբությունները, խոսենք գեղեցիկ և ճիշտ հայերենով, հայերեն ապրենք ու հավերժացնենք հայոց գրերը:

Խումբը - Ծովե՛ց, որ ծնենք,

Եղավ, որ լինենք

Եվ անմահացավ,

Որ անմահանանք:

Ո՛վ մեծարգո Մեսրոպ Մաշտոց,

Մեր առաջին բացված դպրոց,

Մեր առաջին լեզվի տաճար,

Լուսապայծառ հայոց հանճար:

Մեր հայրենիքին չէին փրկի ո՛չ Տիգրան Մեծի սուրբ, և ո՛չ էլ Գրիգոր Լուսավորչի խաչն ու կանթեղը, քանի դեռ այս հողի վրա հայոց լեզվով և հայերեն տառերով մենք չէինք դրոշմել մեր անունը՝ Այբ, Բեն, Գիմ-ը:

Երեսունվեց տառ և անկոտրում կամքի տեր մի ժողովուրդ ու մի երկիր է Մաշտոցը մեզ կտակել: Մագաղաթներով ու գրքերով հարուստ այս երկիրն երեսունվեց տառերի «ջոկատով» դարեր շարունակ դիմադրել է իրեն ոչնչացնել և կամ ձուլել կամեցող բոլոր ոտխներին:

Դարեր ընթացքում, կիսելով հայ ժողովրդի ճակատագիրը, նրա հետ դժվար ու արժանապատիվ ճանապարհ կտրելով, մեր մայրենին ճոխացած-բյուրեղացած հասել է մեզ՝ մշտապես մնալով ազգային ինքնության հիմքն ու հայելին:

1614 տարի առաջ մաշտոցյան հրաշագործությունը՝ հայոց այբուբենը, դարձավ փրկարար փարոս, որի լույսին ապավինած՝ մեր պատմության նավն անխոտոր անցավ դարանակալ փոփոխությունների ու փոթորիկների միջով:

Եվ մեր փոքրաթիվ ժողովուրդն ազնիվ տքնանքով կառուցեց ազգային մշակույթի մեծափառ տաճարը, դեպի ուր ձգվող ուխտագնացությունը վախճան չունի:

Ինչպես որ հացն է սուրբ մարդու համար, այնպես էլ՝ լեզուն: Մեր լեզուն հոգուց է բխում և հացին հավասար համ է տալիս մեր բերանին:

Ամենակործանարար որբությունը սկսվում է մայրենի լեզուն կորցնելուց: Մենք հայ ենք, մենք ունենք մեկ միասնական լեզու, հայոց լեզուն, որով կարող ենք հպարտանալ և մեզ կոչել աշխարհի ամենալավ լեզու ունեցող ազգերից մեկը:

Մեծ է հայոց լեզվի դերը մեր հայերիս կյանքում: Հայոց լեզուն էր, որ ազգը փրկեց ոչնչացումից, ձուլումից ու հայոց աշխարհը լուսավորվեց իր անմար լույսով:

Չէր լինի այսօր մեր ազգը, չէինք կարողանա խոսել մեր ոսկեդենիկ հայերենով, եթե չլինեք մեր ուսուցիչը, մեր մեծ հանճարը, մեր սուրբ Մեսրոպ Մաշտոցը: Նրա շնորհիվ է, որ հայը մնաց հայ, մնաց իր սուրբ հայրենիքում:

Հայոց լեզուն տունն է հայուն

Աշխարհիս չորս ծագերուն:

Մուշեղ Իշխանի այս դիպուկ բանաձևումը հուշում և հիշեցնում է, որ մայրենին ի ծնե բնակվում է յուրաքանչյուրիս մեջ, ապրում է տանտիրոջ իրավունքով և հորդորում ժառանգորդի երախտագետ սիրով դողալ այդ անսպառ գանձի վրա, որ սերնդեսերունդ փոխանցվել է մեզ, գնահատել այն բացառիկ հրճվանքով, որ բազմալեզու երկնքի տակ մենք հայ ենք ծնվել և խոսում, կարդում, մտածում ենք հայերեն:

Եթե ճանաչես լեզուն քո Հայոց,

Լա՜վ կճանաչես նաև ինքդ քեզ,

Կզգաս թիկունքիդ մի հզոր ամրոց,

Անպարտ կմնաս Մասիս սարի պես...

Լեզվի մասին շատ է գրվել,

Հայոց լեզվի՝ հին, խնկարույր,

Որ կարոտ է, հույզ ու համբույր,

Անմահական գուլալ աղբյուր...

Այսօր ես եմ դողով գրում,

Ու պատգամում ամեն հայի,
Որ իր լեզուն հոգում պահի,
Սուրբ ու սրբոց միշտ փայփայի...

Մայրերն են պահել մեր հայոց լեզուն,
Երբ մանուկներին օրոր են ասել,
Արցունքն աչքերին, սրտերում՝ վերքը,
Մեր ազատ կյանքի օրն են երազել:
Նրանք չեն զիջել մեր երգն ու լեզուն
Բիրտ հազկերտներին, սուլթանին, ցարին,
Որոնք մեր վախճանն էին ուզում՝
Տիրելու համար հայոց աշխարհին:

Բեմականացում.

Հայր- Որդի'ս, գնում եմ Հայաստան, ի՞նչ կցանկանաս, որ քեզ համար բերեմ:

Տղա- Հայրի'կ մի բան, որ թանկ է յուրաքանչյուր հայի համար, որը կհամարվի թանկարժեք գանձ: Այնպիսի մի գանձ, որ կօգնի ինձ ճանաչել, թեկուզև հեռվից մոտ զգալ Հայաստանին:

Հայրը Հայաստանում շատ որոնեց, երկար մտածեց և վերջապես գտավ այդ գանձը:

Տղա-Ի՞նչ է սա, հայրի'կ....բանալի՞, մի՞թե Հայաստանում ամենաթանկարժեք գանձը բանալին է:

Հայր- Որդի'ս, սա Հայաստանի բանալին է , և այդ բանալին մեր հայոց լեզուն է, սովորի'ր և Հայաստանի բոլոր դռները կբացվի քո առաջ: Բանալի, հայոց բանալի, որը թույլ է տալիս բացել ամենատարբեր գաղտնարանների կողպեքներն ու անառիկ պահել մերը, մեր հայոց լեզուն: Յուրաքանչյուրս ունի այդ բանալուց և ճիշտ օգտագործման շնորհիվ կբացվի յուրաքանչյուր կողպեք:

Երգ:

Ասում ենք մայրենի լեզու, քանի որ լեզուն ազգի մայրն է: Հայրն էլ է, որովհետև լեզուն հայրենիք է ստեղծում և ժողովուրդ է պահում: Միասնության մեջ լեզուն ազգի ծնողն է,

որովհետև ծննդավայրը, բնաշխարհի լինելու հետ մեկտեղ, նաև առանձնահատուկ գրավչություն ունեցող լեզու է:

Ամեն ինչից բարձր գնահատենք, ամեն ինչից թանկ ու նվիրական պահենք ու պահպանենք մեր ամենամեծ ու միակ անկորնչելի հանձը՝ հայոց լեզուն:

Իմ մայրենի լեզուն նման է մեր հին երկրին: Այն կարծես նրա ժայռերից է ծնվել ու սնվել նրա լազուր լճերից:

Ես հայոց ամբողջ աշխարհին եմ տեսնում, երբ մեկը խոսում է հայոց լեզվով: Բառերն ինձ մերթ զարնան ծաղիկներ են թվում, մերթ՝ սարից փչող զեփյուռ:

Հայոց լեզուն հայ ժողովրդի համար հզոր զենք է եղել պաշտպանելու իր ինքնությունը, իր ազգային անկախությունն ու մշակույթը: Կյանքի ու մահվան դարավոր պայքարում հայոց լեզուն նույնպես ենթարկվել է ահավոր ճնշման ու հալածանքի:

Հայր, ցրվելով աշխարհով մեկ, թեկուզև սովորել է տարբեր լեզուներ, սակայն մի առանձնահատուկ սիրով ու գուրգուրանքով պահպանել է մեր մայրենի լեզուն:

Ապրեց մեր լեզուն, մեր ոսկեդենիկը, մեր մեսրոպագուն,

Շողաց, հուրհրաց նա բոցի նման:

Յուրաքանչյուր ազգ աշխարհին ու ժողովրդին ներկայանում է իր մեծերով: Մերոնք, հարաբերվելով համայն մարդկությանն ու ողջ աշխարհին, գիտակցում էին, որ մեր երկրի գոյության և հարատևման ամենակարևոր գրավականը հայոց լեզուն է: Պատահական չէ, որ մեծ փառք ու ճանաչում ունեցող հայտնիները փառաբանում և մեզ են կտակում մայրենին:

Աֆորիզմներ

1. Ինձ հաջորդող սերունդներին, թոռներիս, ծոռներիս կտակում եմ տիրապետել հայոց լեզվին: Մենք փոխանցում ենք սերունդներին ոչ թե արյուն, այլ

գաղափարներ և գաղափարների մեջ ինձ համար ամենաթանկը հայոց լեզուն է: Գիտցե՛ք, որ իմ կյանքի ամենամեծ երջանկությունը եղել է ու կմնա, քանի ապրում եմ, հայոց լեզվին տիրապետելը:

2. Լեզուն է ամեն մի ժողովրդի ազգային գոյության և էության ամենախոշոր փաստը, ինքնությունության ու հանճարի ամենախոշոր դրոշմը, պատմության ու հեռավոր անցյալի կախարդական բանալին, հոգեկան կարողությունների ամենաճոխ գանձարանը, հոգին ու հոգեբանությունը (Հովհ. Թումանյան):
3. Բավական չէ ազգասեր ու հայրենասեր լինելը, պետք է մի քիչ էլ լեզվասեր լինել, պետք է սիրել, պաշտել, զգվել հարազատ մոր հարազատ լեզուն. Այս սերը միայն կաբնա մեր առջև մեր լեզվի անհատնում ճոխությունը, նրա նրբությունը և քաղցրությունը (Ղ. Աղայան):
4. Իր մայրենի լեզուն վատ իմացողը կես մարդ է, չիմացողը՝ թշվառ, ծառից ընկած մի տերև, որ տատանվում է ամեն մի պատահական քամուց (Ստ., Զորյան):
5. Մայրենի լեզվի բառերը զգում ենք, ապրում, իսկ օտար լեզվինը՝ սովորում, հասկանում (Ավ. Բասիակյան):

Հայերենն իր անկրկնելի հմայքով գերել է նաև օտարներին.

Հայերենը՝ իբրև Արարատյան լեզու, կոչվում է «Աղոթքի լեզու», այն աստվածային ճոխ ու աննման լեզու է:

Նիկողայոս Մառ

Ճոխ է հայոց լեզուն, և առատորեն կվարձասրվի նա, ով կուսումնասիրի այն:

Զորջ Բայրոն

«Ձեր հնամենի լեզուն ես չգիտեմ, բայց սիրում եմ այն: Դրա մեջ արևելքն եմ զգում, դարերն եմ նշմարում այնտեղ, տեսնում եմ անցյալի խորհրդավոր նշույլի շողարձակումը: Ինձ համար պարծանք է հայերեն թարգմանվելը»:

Հայոց գրեր. մաշտոցյան այս հրաշալի ստեղծագործությունը՝ հայկական այբուբենի կատարելությունը մեր գոյության վկան է, պատմության հեռավոր անցյալի կախարդական բանալին, հոգեկան կարողությունների ամենաճոխ գանձարանը:

Աստվածային լեզու է մեր հայերենը, ճոխ ու աննման, աղոթքի լեզու է մեր մայրենին, այն երկնային երաժշտությունը, որը հնչում է յուրաքանչյուրիս հոգում: Ես հպարտ եմ իմ մշակույթով, հպարտ եմ ազգիս անցած հերոսական ճանապարհով, այն մայրենիով, որը մեզ սովորեցնում է սարեր շարժել, ժայռեր ճեղքել:

Մաշտոցյան լույսն իմ հոգում հնչում է որպես աղոթք: Միասնական է իմ ժողովուրդը, հայը պետք է շենացնի ազգի օջախը, տուն կանչի այն ընտ անիքներին, որոնք Մասիսի լանջին կանգնած, եռագույնը ծածանելով՝ բռնեն հայկական «Քոչարին», ու թնդա հայկական հողը. չէ որ հայը իր հողի վրա է ամուր....

Հպարտ եմ, որ հայ եմ, որ մասնիկն

եմ այս մի բուռ ազգի, ազգ, որի
շուրթերին դրոշմված է հավերժ հնչող
սուրբ մեղեդին՝ հայոց լեզուն, որը
յուրաքանչյուրիս հոգում հաղթանակի երազանքներ է արթնացնում....

Բեմադրություն

-Կարելի՞ է:

-What?

-Աստվածային հրաշք ես, հայուհուն հարիր յուրահատուկ գեղեցկություն
ունես:

-I don't understand.

-Դու հայուհի՛ ես՝ աչքերդ վկա:

-I am Armenian, but I don't understand what are you talking?

-Ինչու՞ չես խոսում հայերեն.

Ես երգ եմ հյուսում քեզ համար,

Հոնքերդ հպարտ ու կամար՝

Իջնում ես հայոց լեռներեն:

Ինչու՞ չես խոսում հայերեն:

Ես երգ եմ հյուսում քեզ համար,

Դու չես հասկանում իմ լեզուն:

Ես խորթ եմ, օտար քո հոգուն,

Բայց քո տեսիլով խանդավառ,

Ես երգ եմ հյուսում քեզ համար:

Հոնքերդ հպարտ ու կամար

Հանց վեհ տաճարները հայոց

Հայացքդ մաղում է ամառ.

Հայքից են աչքերը քո բոց,

Հոնքերդ հպարտ ու կամար...

Իջնում ես հայոց լեռներեն

Ինչպես թեթևոտ մեր պախրան,

Նայացքդ այնպես նաիրյան

Հմայքդ այնպես հայերեն՝

Իջնում ես հայոց լեռներեն:

Ինչու՞ չես խոսում հայերեն:

Նորքից ես թռել դու իմ լոր,

Զնգուն է երգել քեզ օրոր,

Մասիսն է հսկել վեհորեն:

Ինչու՞ չես խոսում հայերեն:

-Masis, is it Ararat? Am I true?

-Yes, Դա Արարատն է:

- I like Ararat, I like Armenia.

Մեր շուրջը լեզուներ նոր ու հին,

Մեր շուրջը խոսում են այլոքեն,

Ե՛կ խոսենք, եղբայր իմ,

Հայերեն:

Կույլ չերթանք այս ահեղ լափումին,

Թույլ չտանք մեր լեզուն ավերին,

Ե՛կ խոսենք, մի՛ շտ խոսենք

Հայերեն:

Մեր հանդեպ ապագա լուսեղեն,

Թող հնչի մեր լեզուն վեհորեն,

Թող այրվի մեր հոգին

Այդ հրեն:

Այս օտար աշխարհի ցրտերում

Եկ սիրենք մեր լեզուն ջերմորեն,

Եկ վառենք ու վառվենք

Հայերեն:

- Մենք հայ ենք, մեր լեզուն հայերենն է:- երեքով

Լեզուները կենդանի են, երբ նրանցով խոսում են, կիրառում:

Ճանաչենք մեր ճոխ հայերենը, սիրենք և սովորենք այն, լինենք գրագետ,

կարողանանք օգտվել մեր կորցրած աշխարհների ավերակ բերդերի նման մեր
հրաշք բարբառներից:

Սիրենք մեր լեզուն առանց բարձրագույն աղաղակների՝ անկախ տոներից ու
միջոցառումներից:

Սիրենք ճշմարիտ ու անկեղծ: